

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZIJONYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.
Vidéken: félévre 8 kor., negyedévre 4 kor. — fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

SZÉKELY IMRE.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főúter 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Debreczen.

— július 2.

Debreczen város törvényhatósági közgyűlése emlékezetes határozatot fogadott el tegnap. A „Magyarország” olvasói immár ismerik ezt a határozatot. De én visszatérek rá, miként visszanéz az emberutazás közben az elragadó szép vidékekre.

Ebben a határozatban mindezekfölött a lélekerő nagy aránya tűnik fel. Méltóságosan gördülnek egymás után a szavak és mondatok, miként ha győzelmes zászlóaljnak himnuszt énekelve vonulnának végig a Hortobágyon. Ez a határozat nem vitatkozik, kerüli a szemreányást, panasz-szót nem ejt. Gondosan mellőzi a hatásokat, óvakodik a bőbeszédüségétől és nem tűr magán diszletet Egyszerű, komoly, józan.

Valódi magyar mű. Higgadt, egyenes, bátor. Semmi kerülgetés, semmi furfang, semmi szóvirág. Szízarany érvekkel dolgozott az írója. A közjogi igazság tisztán állott elméje előtt és ő úgy adta át azt hazánk közvéleményének, miként a gyémántkőszőrüs a drága

köveket: átlátszóbbá, ragyogóbbá, értékesebbé tette. Mikor egy igazságot olyan mesteri kéz szűr meg, mint amilyen a debreczeni határozat fogalmazója, csak akkor veszszük észre az igazságnak ellenállhatatlan hatalmát.

Ehhez képest a kormányelnök ur álláspontja bizony nyomoruságos. Mi is lehetne egyéb? Szánalmat gerjeszt az olyan magyar, aki hazája területén a német nyelvnek hivatalos fölényt tulajdonít a magyar nyelv fölött. Onmegfeledkezése haragra lobbantaná a közszellemet, ha attól tarthatnánk, hogy elosztrákosító irányát meg is tudná valósítani. De ettől nem lehet félni. A kormányelnökök jönnek-mennek. Beszélnek, pöfögnek, ellankadnak, megbuknak. Némelyik használ, a másik árt. Sokáig egy se tart. Gólya, csóka, seregély vonul el fejük fölött. Szárnyuktól egy kis mozgás támad a levegőben. Aztán eltűnnek a felhőben, a homályban. Vége. — Többé nem láthatók — csupán a közpénztáraknál, midőn fölveszik a nyugdíjat

Ellenben a nemzet marad. A jog is marad. Történelmileg kialakult alkotmányunk is marad. És

aki védje a nemzetet, a jogot, az alkotmányt: marad Debreczen és a többi magyar város; maradnak a vármegyék, megmarad az Alföld népe, a Kárpátok székelysége, tula Dunának polgársága. Mind itt maradunk, miközben a kormányok jönnek-mennek. Mindnyájan! A gazdák, a mesteremberek, a kereskedők. Írók, festők, színészek, szobrászok, orvosok, mérnökök, ügyvédek, építőmesterek. Mind itt maradunk, akik szeretjük e hazát és magyarok vagyunk. Sem mi nem megyünk, sem meg nem halunk. Mert nyomunkba lép az ivadék és maradékaink még jobb magyarok lesznek, mint mi s még kevésbé fogják a német nyelv jármát tűrni, mint mi.

A debreczeni határozat sem a polgármestert nem dicséri, sem a kormányelnököt nem bírálja. Ez a remek okirat-üzenet Bécsbe. Debreczen megfogalmazta, hogy írja alá a nemzet. Az okirat elvándorló törvényhatóságról-törvényhatóságra. Megsebzett nyelvünknek véres kardja ez az okirat. Körüljár az országban. A városok és vármegyék megértik a véres kardnak beszédes pengéjét. Csatlakozni fog-

A hadnagy ur.

Írta: **Nagy Endre.**

Ezt a kis történetet egy leány-barátnőm naplójából csentem.

...Egész városkánk öröm mámorban uszott, amikor hírül jutott hogy egy egész ezred katona fog itt megpihenni gyakorlatozás közben. A férfiak annak örültek, hogy a katonák pénzt hagynak itt; mi leányok pedig örültünk a térzenének, amit ilyenkor adat a gavallér tisztikar és hogy megélenkül néhány napra egyhangú életünk. Mert mi falusi lányok magunk is tudjuk, hogy mily unalmas életet élünk, mi is épp úgy érdeklődünk minden iránt, mint a nagyvárosi leányok; de hát tehetünk-e róla, hogy a falut jelölje ki számunkra a végzet?

A szállásosnáló egy hadnagyot juttatott hozzánk. Juliskák ugyan nagyra vannak vele, hogy hozzájuk őrnagy jutott, de majd megmondom, mit csináljanak az őrnagyokkal. Nekem a rang nem imponál!

Magam vigyáztam rá, hogy rendben legyen a vendégünk szobája, amikor megérkezik. A ruhaszekrény kiürítve, a mosó minden szükségességgel ellátva és az asztal közepén egy likőrös üveg poharakkal. Sőt egy virágcsokrot is tettem az ablak párkányára. Elvégre, az ilyen figyelem mitsem jelent. Ez olyan gyöngédség, amivel minden házigazda tartozik a vendégeinek. Lehet,

hogy a ridég katona mosolyogni is fog rajta. De lehet, hogy éppen jól fog esni neki ez a kis poézis.

Az egész városka kiment a katonaság elé. Az olajmalomnál várakoztunk, az ut szélén, amikor távoli kürtészó hallatszott, nagy porfelhő közeledett, amelyből ki-kivillant egy-egy kard penge, vagy puskacső. A banda vezetője, mihelyt meglátott bennünket, magasra emelte ezüstnyelű botját és a zenekar rákezdet egy vig indulóra. Mindnyájunk szíve megdobbant a katonazene hallatára.

Ott lépdelt el előttünk az egész rend. Milyen porosak, milyen napűtötte voltak! Hanem azért kihúzták magukat és betyék lengegettek, csak úgy dobogott a föld a lábuk alatt. Lovastisztek nyargalásztak előre-hátra eszeveszetten; rekedt hangon ismeretlen vezényszavakat kiáltottak a hadnagyok, akik egy-egy szakasz élén haladtak, keményen ránk néztek és tisztelegtek kivont kardjukkal.

Mindez oly megkapó volt, hogy e pillanatban magamnak is kedvem jött, hogy így dobszóra lépdeljek, vezényszavakat recsegjek és odarugtassak valami nagybajszu kapitányhoz:

— Kapitány ur, jelentem alásan...

Mikor hazaértünk, már akkor a katonák ott táboroztak a laezikonyhák körül. Még csak meg sem mosakodtak az ut po-

rától. Mari, a szobalányunk mondta, hogy a mi hadnagyunk is ben van már a szobájában. Kíváncsian kérdeztem:

— Mondja Mari, fiatal?

— Ujjé! Nem is hinné az ember, hogy már hadnagy!

— Szegény, nagyon éhes lehet. Kérdezze meg tőle, hogy nem akar-e kávé oszonnára?

Mari nemsokára visszajött az izennel:

— A hadnagy ur azt izeni, hogy személyesen akarja tiszteletét tenni az oszonnánál... csak átöltözik előbb.

A hadnagy ur igazán fiatal volt még; szinte fiatalabb a kelleténél. Egész gyermek volt még, különösen a szeme volt gyermeken tisztanézésű. A ruhája, haja, serkedő világosszöke bajuszkája olyan rendben volt, mintha udvari bála készült volna.

Kedvesen összeverte a bokáját, amikor mamának és nekem bemutatkozott. Leültünk és megkínáltuk bivalytejes kávéval, friss sütésű kuglóffal, vajjal és mézzel. Ő a nyalánk gyerekek étvágyával evett és mosolyogva sohajtott föl:

— Ah, tejföls kávé, lépes méz! Be rég nem volt már szerencsém hozzájuk!

Részvétellel kérdeztem tőle:

— Hogyan? Önök talán nem szoktak oszonnázni?

Fölkacagott édesdeden. (Igazán, a kacagása is olyan volt, mint egy gyereké.)

MODERN GŐZMOSODA Debreczen, Széchenyi-u. 42.
Telefon. Gyűjtő kocsí.

Allandóan 1000 munkást és tisztviselőt foglalkoztat

nak a határozathoz. Nem hagyják magára Debreczét, miként Debreczen nem hagyta cserben a magyar nyelv jogait. Így válik az okirat a nemzeti közérzés üzenetévé és a magyar nyelv felségjogának pajzsává.

Debreczenben a magyar természet szólalt meg. Megszólalt az önértetnek nyugalmával, az igazságnak egyszerűségével, az erőnek bizalmával. Ez a szó megjárja a bergeket, völgyeket, rónákat és vízhangra talál minden jó magyar kebelben. E pillanatban Debreczen a nemzeti érzésnek tolmácsa. Ebből a szép és gazdag városból indult ki ötvenhat év előtt a nemzeti ellenállás szervezése, mely örök dicsőséget hozott a magyarságnak és onnan indul ki most a nemzeti nyelv védelme, mely fegyverkezésben tartja a közszellemet mindaddig, míg a győzelem koszorujából a legdiszesebb galyat oda nem tűzhetjük Debreczen város czimerébe.

Bartha Miklós.

Pártügyek.

— július 4.

Első Napoleon egy öreg katonájának ujságolta valaki a nagy embermészáros halála után: „Meghalt a császár!” A vén francia katoná válszignézte a hírhordót és sajnálkozva válaszolta neki: „Ő és meghaltai! No kend ugyan jól ismeri a császárt!”

Igy vagyok én azokkal, akik hol szóval, hol a hírlapokban hirdetgetik, hogy vége van a függetlenségi pártnak. Ezek a nyugtalan vérű, a helyzettel, viszonyokkal, egyénekkal és pártokkal folyton elégedetlen emberek, ha van ok rá, ha nincs, mindig hajánál fogva rángatják elő azt a rémnirt, hogy a függetlenségi pártnak vége

van, hogy elvesztette gyökerét a nemzetben s nincs már bizalom iránta.

Ezeknek tenát bátran felelhetjük első Napoleon öreg katonájával: „No ugyan keudtek, atyafiak, jól ismerik a magyar nevet, ha azt hiszik, hogy vége van a függetlenségi pártnak”.

Ma kevésbbé van vége, mint lehetett volna bármikor 1867 óta. Ma kevésbbé, mert az 1867-iki kiegyezéssel a nemzet nagy zöme nincs megelégedve.

Épp ezért tökéletesen helyesnek tartjuk a központi függetlenségi pártnak azt az eljárását, amidőn a legutóbb tartott konferenciáján kimondta, hogy komolyabban és kimerítőbben nem óhajt foglalkozni a kecskeméti és soproniak a párthoz intézett felirataival, hanem megbizta a párt két tagját, hogy adjanak arra vonatkozólag véleményt.

Nekünk azonban jogunk van azokkal a levelekkel foglalkozni. Nemesak jogunk van, de kötelességünk is. Meg is tesszük. Ez a két felirat különböző elbírálás alá esik. A sopronival könnyen végezhetünk. A soproniak levelét, melyet a központi függetlenségi párthoz intéztek, egyszerű fogadatlán prókátoroskodásnak nyilvánítjuk.

Megmondom miért? Mert Sopronban sohasem volt konszolidált függetlenségi párt. Az ottani polgárság sohasem érdeklődött komolyan a nemzet függetlenségi törekvéseiért. Sohasem kérte és vette ki a részét a nagy nemzeti küzdelmekből s sohasem küldött a függetlenség védelmére támogatót a parlamentbe. És ami fő: sohasem alakult ott meg rendes függetlenségi pártkör, mely állandó érintkezését fentartotta volna az országos központtal. Épp azért mi a soproniak feliratát, egy idegen, a függetlenségi párt iránt ellenséges elem befolyásának tekintjük, melynek egyéb célja nem lehet és nincs is, mint-hogy a függetlenségi párt békéjébe még egy éket és ezáltal a pártegységbe újabb rést üssenek.

Ezzel tehát végeztünk!

De más elbírálás alá esik a kecskeméti levél.

Kecskemét valamikor erős fellegvára volt a haza függetlenségének. 1867 óta hosszú, hosszú ideig Kecskemét városa mindig két függetlenségi párti képviselőt küldött a parlamentbe. És ugy az Alsó-, mint a Felső kerületben ösidőktől fogva rendes, szervezett pártja van a függetlenségi polgárságnak. A pártkörök ma is megvannak. Most azonban már nem függetlenségi követek képviselik Kecskemét hazafias polgárságát az országházában, hanem közösügyes szabadelvű pártiak. Oka ennek az, hogy Kecskeméten a függetlenségi polgárság ezeltől 15 esztendővel két táborra szakadt. Az egyik, melynek elnöke és vezére a becsületben és hazafiai erényekben megfihéredett Szappanos István; ez ragaszkodott tovább is hűségesen a függetlenségi párt régi, igaz evangéliumához és Kossuth Lajost tartotta apostolának.

A másik töredék élén Kecskeméten Iványosi Szabó László áll, akiknek aláírásával a függetlenségi párt az „*intő czédulát*” kapta, hogy ezentul viselje magát jobban, mint eddig.

Ez a párt nem a mi pártunk. Ez a párt a régi Ugron-féle töredéknek, a maradéka. „Győzni nem tudott, halni nem akar” — mondhatjuk e jó urakról a költővel. Hát mit akar? Bajt akar csinálni a központi függetlenségi pártnak.

Tanácsokat ad. Hogy egyesüljünk az Ugron-párttal Ez másként lehetetlen. — mintha az Ugronisták egyenként a mi elveink alapján belépnek a pártkörbe. Mit akar még? A folytonos obstrukciót. De hisz ez majdnem lehetetlen. Ha egyébt nem, hát fizikailag.

Hát még mit akarnak a derék jó kecskeméti? Országos gyűlés tartását. Itt bujik ki azután igazán a szeg a szából. Mert mindenki, aki csak végleg meg akarja bontani a függetlenségi párt egységét, mindenki, aki megszeretehuzóbb elvek,

— Dehogy nem! Tegnap például egy oláh faluban ozzonnáztunk. A sütőkemencéből huzgáltuk ki a malékenyeret és ugy ettük meg félig nyersen. Az volt a vacsora is.

— Borzasztó!... És nem fáradnak ki a sok gyaloglásban?

— Hogyne! Ilyenkor gyalogolunk még kétannyt és azalatt kipihenjük magunkat.

Boldogan járkált körül a szobában. Minden kis képet megnézegetett és a himzett Házi áldás lattára örvendezve mondta:

— Ilyen van éppen nálunk is odahaza... Az édesanyám himezte szines gyöngyökből és selymekből!

Olyan jól illett a szájába ez a szó: édesanyám! Mama is, én is rögtön megszerettük a szelidségeért.

Este a kaszinó nagy vacsorát rendezett a tisztikar tiszteletére és ez idő alatt a katonazene játszott a kaszinókertben. A mi hadnagyunk azonban estefelé elpirulva mondta édes anyámaak:

— Nagyságos asszonyom, szemtelen leszek... Ha nem lennék terhökre, én inkább itt vacsoráznám... Nem szeretem a zajt és a nagy ivást...

Én majdnem tapsoltam örömben. Apa ugy is a kaszinóba megy (neki épp ellenkező izlése van, mint a kis hadnagynak) és nekünk nagyon unalmas vacsorára volt kilátásunk.

A hadnagy egész este a kalonaéletéről beszélt. Megjegyzem azonban, hogy legszívesebben mégis az édesanyjáról beszélt és

a hugaról, akire azt mondta, hogy olyan szép, mint egy angyal. Elmondja egész élettörténetét, amely ugyan nem volt valami nagyon kalandos, de ő annyi mulatságos epizódot kevert belé, hogy akár reggelig elhaligattuk volna. Édesapja kapitány volt, de meghalt fiatalon és ő a katonaiskolába került. Ott nőtt fel, csak vakációra ment haza az édesanyjához. A katonaságnál mindössze egy esztendeje van, de azért két év múlva már főhadnagy lesz bizonyosan.

Vacsora után kiültünk a verandára, mert ide tisztán elhallatszott a katonabanda szerenádja. A hadnagy hallgatva szitta a cigarettáját és a csillagokat nézegette. Azután megszólalt:

— Ismeri kiasszony a csillagokat?

Bevallottam, hogy csak látásból ismerem őket.

— Pedig kár — mondta ő, — hogy nem foglalkozott velük. Nekem nagy szenvedélyem az asztronómia. Ha az ember megismerkedik a csillagokkal, egész éjszaka elbeszélgethet velök és oly szép az, amit a csillagok beszélnek. Például nézze csak azt a magános csillagot, amely oly haragos pirosan néz le ránk...

Másnap kora hajnalban fölkeltem édesanyámmal és kimentünk a főtérre. Ott gyülekeztek a katonák a kivonulásra. Álmosan állottak glédába a katonák, meglátott rajtuk, hogy nem igen aludtak az éjszaka. Talán nem is rendes matériából valók a katonák, hogy mikor már halálra

fáradnak a gyakorlatozásban, jumpolnak pihenésül.

Csak a mi hadnagyunk volt friss és fürge. Ott állott a szakasza előtt szolgálati bluzban, fényes csizmában, kezében vékony nádpálczával. Végignézett a szakaszán és egyszerre megállott egy magas, megtermett baka előtt. Félelmetes hangon kiáltá:

— Gazember! Hol van innen a gomb?

Mellen ragadta és kirántotta a sorból, pedig óriás volt hozzá képest a baka.

— A keserves mindenedet! Hol van innen a gomb? Gazember!

Minden szónál az arczába vágott a nádpálczával, ugy hogy a legénynek megereedt az orra vére. De azért csak állott ott tovább haptákban...

Édesanyám balálsápadtan, kimeredt szemmel nézte ezt a borzasztó kegyetlenkedést. Én is fölsikoltottam önkéntelenül. Tántorogva, szédülve siettünk el az átkozott helyről és már rég odahaza voltunk, de nem tudtunk megszabadulni az irtózatos látvány emléktől. Mindig előttem volt a szegény baka vérző arczával és mindig hallottam a kis hadnagy vad átkozódását. Ah, hogy gyűlöltem most őt, aki annyira megtévesztett ártatlan gyerek mosolyával.

...Este jött csak haza és egy kibontatlan levelet huzott ki a bluz zsebéből. Szeliden mondta:

— Ez az édesanyám írása.

És ajkához emelte a borítékot.

eszmék, nézetek és kakuktojások döglött macskáját, az Ugron-párttal való egyesüléstől a delegációba való bemenetelig a párt köze akarja dobni: az mind az országos pártgyűlés tartásán nyargal.

A pártgyűlés csak fikció! Aki több embert bír betoborzani, az ott az erősebb. Én nem kérek belőle, mert volt benne részem s még ma is szomorúság tölt el, ha egy-egy országos gyűlés eszembe jut. Ez ma párbomlásra vezetne.

A haza függetlenségéhez való kitartó ragaszkodás a fő, az önállóság kivívását való küzdelem az első. Mi személyes politikát nem folytathatunk, hanem eszményit.

Tessék a kecskemétieknek kitartóan elveikért küzdeni, hogy visszavivják azt a zászlót, melyet az urolsó választásoknál oly csufosan elejtettek.

Hentaller Lajos.

A háboru.

— július 4.

A kelet-ázsiai harcztér ujjong nagy és nevezetes események színpadát mutatja.

A szörnyű hadijátéknak új főtvonása vonul el a világ ámuló szemé előtt. Hosszabb szünet, óvatos előkészület és gondos rendezés után hatalmas elszántsággal egymásra törnek a felek... A függöny felgördült s a halál angyalának rettentő aratása van az öldöklő tusák mezéjén.

Nap-nap után nagyobb jelentőségű csatározásokról hoz hírt a villámos szikra s mi, akik a térképpel a kezünkben figyeljük a háboru mozzanatait, nap-nap után újra meg újra konstatáljuk a japán hadvezetésnek kimagasló felsőbbbségét az oroszszal szemben. Szinte úgy tetszik nekünk, hogy a japán hadvezérek oda viszik s oda csalogatják a muszka csapatokat, ahova nekik tetszik. Kurokinak úgy tetszik, hogy Kuropatkin északra maradjon: lekötő hónapokon át északra. Azután úgy tetszik Okunak, hogy a muszka seregre délre húzódjék: tehát szépen csalogatja Kuropatkint délre. Viszik a japánok a muszkát s terelgetik oda, a hová akarják: a japán csapdába az orosz pátkányt.

A hadakozó felek most úgy állnak egymással szemben a csatamezőn, hogy a délről és keletről mondhatni zárt vonalban előnyomuló japán csapatok két tűz közé foghatják az oroszokat. Egyfelől Kuroki, aki az orosz hadállás északi erősségéhez kanyarodik, másfelől Oku, aki délről nyomul előre az orosz sereg testéhez.

A japán seregek közös erővel kerülgetik az ellenséges hadakat s ma vagy holnap — lehet — bekerítik egészen. Ha igaz az, hogy Kuroki elérte Hajcsöngöt, akkor a japánok már is elvágják a délen operáló orosz csapatok visszavonulási útját, amelyek ilyenformán ott rekednek a csapdában, a híres hadvezérről, Kuropatkinnal egyetemben. A menekülésnek nincs más útja, mint Niucsuanon át kínai területre; ott pedig egy jól felfegyverzett nagy kínai hadsereg áll résen: elszántan arra, hogy megóvja a kínai birodalom semlegességét.

Nevezetes jelensége ennek a háborúnak a muszka óriásnak teljes tehetetlensége. Ez még nagyobb meglepetés, mint a japánok készsége, tudása, ereje, nyugati harcásztsége és keleti halálmegvetése, — modern államisága és ősi hazaszeretete. Hogy a kis japán nemzet, amelyet néhány évvel ezelőtt alig is vettek számba, erős öntudattal s egészen észrevétlenül nagyhatalommá növekedett: ezen a nevezetes történelmi jelenségen méltán lehet csudálkozni. De hogy a muszka kolosszus ennyire kicsinynek bizonyuljon a kis japánnal való mérkőzésben: azt senki sem hitte volna a háboru kitörése előtt,

vagy a hadjárat első pillanatában. Szinte hihetetlen, hogy a hatalmas Oroszország fegyveres ereje a háborúnak egész öt hónapja alatt a legkisebb számbavehető sikert sem tudta kivívni, holott a japánok minden lépése sikerrel járt. A japánok úgy verik a muszkát, a hogy nekik tetszik s ott verik meg, ahol nekik tetszik. Az ő számukra nincs gát és nincs akadály, győzedelmeskednek minden nehézségen s a törpe Dávid úgy a földre teperi a hatalmas Góliátot, hogy a sokszor idézett ókori példa egy elavult játszi gyermekmese a jelenkornak e példájánul megrázó drámájával szemben.

A harcztéri tudósítások, a melyek tömörked kiontott vérről hoznak hírt, újabbban ismételték az esős korszak beállítását jelentik, tehát nemcsak a vér omlik patakban, hanem a víz is s úgy szól a jelentés, hogy az égnék folyama meg fogja akasztani egy időre a vérnek folyamát.

Az esős korszak Mandzsuriában feneketlen sarat jelent, amely lehetetlenné tesz minden vonulást, minden stratégiát és minden hadakozást. Ebből az következnék, hogy az esős önkéntelen fegyverszünetet teremt a csatateren s elválasztó közt alkot a hadjárat első és további részei között.

Ugy lesz-e valóban: ki tudná azt megmondani? Megállítja-e a japánokat győzedelmes utjokban az eső és a sár, holott eddig a gyilkos golyók rettentő zápora nem bírta őket föltartóztatni: ez oly kérdés, amelyre a közel jövő meghozza a választ.

Annyi bizonyos, hogy amennyiben egy ilyen hadjárat részekre osztásáról egyáltalán szó lehet: úgy a japán-orosz háboru első része csak Port-Artur elfoglalásával és az orosz csapatoknak részint megsemmisítésével, részint pedig Mukdenig való visszavetésével érhet véget.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Szegényházi bizottság. Az Ispoltályon építendő két szegényházat és dékánlakot építendő bizottságba az ev. ref. presbitérium tegnapi délelőtti ülésén a következő tagokat választotta: Kiss Albert, Somogyi Pál, K. Tóth Kálmán, Dicsöffy József és Márton Imre. Ugyanebbe a bizottságba a város már megválasztotta előzőleg a maga 5 tagját.

Terefere.

Dobieczi Sándor, Debreczen város III. kerületének országgyűlési képviselője pártállást változtatott. Ez nemcsak debreczeni választói közt, de a képviselőházban is szenzáció számba ment.

Dobieczi Sándor ugyanis mindenki tudta, hogy bár a „szabadelvű“ párt programja alapján választotta meg magát a debreczeni közönség képviselőjének, mégis nem a szabadelvűség, hanem a mindenkori kormány pártjára állott. Egyformán végigtámogatta **Széll Kálmánt, Khuen-Héderváryt** és **Tisza Istvánt**, amint hogy megtámogatta volna bizonyára **Bánffy Dezsőt, Andrássy Gyulát** vagy **Apponyi Albertet** is, ha amaz emlékezetes tizenkettők kihallgatása után a király ez utóbbiak egyikére bizta volna az ország kormányzását.

Igy lett Dobieczi Sándor **Moltke**-párti. Moltke, a németek nagy hallgatója, számos követőre talált a magyar parlamentben. Hallgatnak és szavaznak. Ezek közt volt eddig Dobieczi Sándor, debreczeni „szabadelvű“ képviselő is.

De végre megszólalt. És beszélt sokat és beszélt mindenfélét.

Hogyne! Három esztendeig készült rá.

*

Megható egyébiránt, hogy Dobieczi képviselő ur **nyomatékkal** sürgette a vidéki városok fejlesztését.

Csak nem a **csendőrséget** értette a „nyomaték“ alatt?

Az ilyen fejlesztésből nem kérünk.

Vannak olyan egészségügyi és köznevelődési intézmények Debreczenben, amelyek az állam támogatására joggal vannak utalva. Ilyenekkel fejlessze Debreczent az ő szabadelvű képviselője.

Mákvirág.

NAPI HIREK.

— **Sóvágó Gábor meghalt.** A függetlenségi pártot nagy veszteség érte. Egyik legderékabb bajnoka kidőlt. **Sóvágó Gábor** ügyvéd, a hajduböszörményi függetlenségi párt elnöke, tegnap, hajnali 3 órakor meghalt. Az elhunyt élénk szerepet vitt megyéje és városa közéletében. Tiszta magyar vére nemesen felpezsdült minden alkalommal, amikor magyar nemzeti kérdéssről volt szó. A függetlenségi párt ügyeit odaadó buzgalommal vezette és vitte is sikerre. A haláleset nemcsak Böszörményben, ahol a társaság egyik legkedveltebb tagja volt, hanem Debreczenben is élénk részvétet keltett. Temetése holnap délelőtt 10 órakor lesz. A sírnál dr. **Benedek János** hajduböszörményi országgyűlési képviselő fog beszédet tartani és az elhunyt pártelnök ravatalára a függetlenségi párt koszoruját helyezni. — A temetésre Debreczenből is számosan mennek át Hajduböszörménybe.

— **Személyi hír.** **Kaffka László** volt debreczeni, jelenleg budapesti dandárparancsnok Debreczenben időzik.

— **Nagy Győző állapota.** A D. Ujság tegnapi száma azt a hírt közli, hogy **Nagy Győző** ezredes, a helyben székelő 80. honvéd gyalogdandár parancsnoka néhány nap előtt itthon volt s baja rosszabbodván, ismét a fővárosba utazott. Mint biztos forrásból értesülünk, ez a hír nem felel meg a valóságnak, mert a közszeretnek örvendő dandárparancsnok 3 hét óta állandóan a budapesti XVII. számú helyőrségi kórházban fekszik s ágyát csak tegnap hagyta el rövid időre, a mennyiben vasárnap tett próbát vele kezelő orvosa, dr. Kunze törzsorvos, a felkelés tekintetében. Orvosi vélemény szerint még mindig hetek kellenek ahhoz, hogy a 6 hét előtt lóról való leesés folytán megsérült ezredes járnai tudjon s hazajöhessen. Szeretettel méltó neje szintén Budapesten tartózkodik s naponta meglátogatja férjét a modernül berendezett kórház tiszti pavillonjában.

— **A szováti kivágott ákáczfák.** Nagyfeltűnést keltett másfél év előtt az a feljelentés, melyet egyes polgármesterhez intéztek és amelyben a feljelentő azt állítja, hogy **Szóllóssy Imre** és társai föl-

desi lakosok, a város szováti birtokának bérlői több ezer korona értékig megkárosították a várost. A károsodást azáltal idézték elő, hogy a birtokot határoló akáczfák nagy részét kivágták és saját céljaikra felhasználták. A polgármester a feljelentés alapján szigorú vizsgálatot indított és a vizsgálat vezetésével megbízta Király Gyula tanácsnokot és Török Gábor erdőmestert. A vizsgálat beigazolta a feljelentésben foglaltak valódiságát és hosszas, fáradságos munka után hitelesen megállapították, hogy a határakáczfák száma 6600 darab volt, melyből a volt bérlők 4256 darabot vágtak ki. A kivágott fákért a volt bérlők a szerződés szerint, kártérítést tartoznak fizetni és pedig darabonként 1 koronát. A tanács most értesítette a volt bérlőket, hogy a szerződés értelmében a hiányzó fákért 15 nap alatt fizessenek meg 4296 koronát. Ezzel ez a nagyport felvert ügy végleg elintézésre nyert.

— **A városházáról.** Oláh Károly tanácsnok ma kezdte meg több hétre terjedő szabadságidejét. Távollétében Varga Károly tb. tanácsnok, első alj. helyettesíti.

— **A hortobágyi jóságok és a legelő.** Mint ismertetés, a Hortobágy zár alatt van. A Hortobágyra kibajtott jóság a legnagyobb veszedelemben forgott. Egyrészt a vész pusztított, másrészt a folytonos szárazság miatt a Hortobágyi legelő úgy kiszáradt, hogy a jóságoknak nem volt mit enni és az éhpusztulásnak voltak kitéve. A tanács, hogy ettől a súlyos csapástól megóvja a debreczeni gazdákat, a miniszterhez fordult, feltárva a veszélyt, engedné meg kivételesen, hogy a Hortobágyról elhozassák a jóságot és az erdőségekben legelhessenek. A miniszternek engedélye a múlt héten meg is jött, de mint értesülünk, egyelőre nincs szükség arra, hogy a jóságokat elhajtssák a Hortobágyról. Pár napig tartó esőzés annyira megjavította, helyreállította a hortobágyi legelőt, hogy több napig a legjobb táplálékot nyújtja a Hortobágy. Ennek folytán a jóságot csak akkor hajtják be a Hortobágyról, ha a Hortobágyon nem lesz legelő.

— **A honvédhuszár laktanya kibővítése.** Majdnem két évtizede lesz már, hogy a város a Széchenyi-utcán felépítette a honvédhuszár laktanyát. A laktanyáért a kincstár rendes évi bérösszeget fizet és további intézkedésig 25 évre kötötte meg a kincstár a várossal a szerződést. Ezalatt a két évtized alatt a laktanya szűknek bizonyult. Debreczen dandárparancsnoksági székhely lett és mint ilyen, ide hozták az al-tiszti-iskolát, az ekvítációt, de a jelenlegi laktanyában nem tudják mindezeket elhelyezni. A parancsnokság felterjesztésére a miniszter tárgyalásokat kezdett a várossal a honvédhuszár laktanya kibővítése és egy fedett lovarda építése iránt. Mindezekre szükség van, mert pl. az idén is a laktanya szűk volta miatt nem volt itt az ekvítáció. A kincstár az újonnan emelendő épületekért ezuttal is bért fizetne. A tárgyalások eredménye az lett, hogy megállapították a költségvetést, mely szerint a kibővítés

320.000 koronába kerülne a városnak. — A város az építés költségeit a felveendő nagy kölcsönből akarja fedezni. A honvédhuszár laktanya parancsnoksága több ízben megügette már a várost az építés megkezdése iránt, így pár nap előtt is. A tanács a megkeresésre azt felelte, hogy a laktanya kibővítésének kérdése felszínen van, de miután a nagy kölcsön lebonyolítása most van folyamatban, az építés megkezdésének pontos határidejét még nem tudja meghatározni.

— **Debreczen.** Ezímen Bartha Miklós fényes tollából eredő vezércikket közölt a „Magyarország” tegnapi száma. A cikket — lapunk tere miatt némi rövidítéssel — mai számunk vezetők helyén közöljük. E cikkből is kitűnik, hogyan vélekednek országoszerint Debreczenről és a galaczi ügyről. Ebben a „Debreczeni Független Ujság”, mely akkor is csak egy kicsinyülő hírben veit tudomást az országoszerint feltűnő és helyeslést kellett cikkről — még mindig berzenkedik és nem tudja elviselni a Kovács József polgármester hazafias eljárását. Tegnapi is foglalkozott az ügyvel és ósmert hangján és modorában azt igyekeztek kisütni, hogy talán a polgármester nem is tudott a dolgról, hanem tudta kívül történt az egész. — Hát az elfogult folvton okvetetlenkedő Debreczeni Független Ujságon kívül azzal tisztában van mindenki, hogy Kovács József polgármester csupán hazafias érzületéből kifolyólag járt el, — a mikor a galaczi német iratot vissza utasította át. Kovács József nem tekinti és nem tekintette ezt érdeknak, hanem kötelességnek. Eppen ezért háritott el magától mindenféle ünnepeltetést. A közgyűlésen pedig nem ellene foglalt állást a polgármester, hanem a mellétt értelt, hogy a Márton Imre által módosított indítványt fogadja el a közgyűlés és úgy is történt. Már pedig, hogy mennyire hazafias ez az indítvány, azt a Debreczeni Független Ujságnak megmagyarázza vezércikkünkben Bartha Miklós.

— **Felügyelő választás.** A hajdudorogi közbirtokosság legelő birtokának felügyelő tisztje elhalálozván, helyét az ottani érdekeltség esütörtökön tartott közgyűlésen kívánta betölteni. A megüresedett tiszti állásra két pályázó jelentkezett, kiknek egyikét Posgay Imre, odaváló birtokost közfelkiáltással akarták megválasztani. Miután azonban az alapszabályzat a szavazatokkal bírónak legalább egyharmad jelenlétét követelik meg az érvényes határozatra, Rajk Imre főbíró elnök szavazást rendelt el, hogy így módjára a jelenvolt szavazók száma meglegyen állapítható. A szavazat szedő bizottság elnöke Kömering János ny. főszolgabíró a déli órákban berekesztette a szavazást, mivel a záros időben több szavazó nem jelentkezett s kitűnt, hogy Posgay Imrere beadatott 297 szavazat, Stiegler Gusztávra, a „Magyar Gazdák Biztosító Szövetkezete” ügynökére pedig 150 szavazat, — melyek összege a határozat hozatalra szükséges legalis számot elnem érte. Az új birtokossági választó közgyűlés ennél fogva 14 nap múltával újra összeül, mely alkalommal aztán a jelen levők számra való tekintet nélkül is határozhatnak.

— **Utóállítás.** Holnap d. e. 9 ó. a 39. gy. ezred Pavillon kaszárnyájában utóállítás lesz, amelyre a sorozásról eddig elmaradottaknak kell jelentkezniök.

— **Elgázolt gyermek.** Nagy riadalom támadt ma déli 1 órakor a Piac- és Miklósu-telek sarkán. Sebaf János tánczmester kocsija elgázolta Grün Salamon Simonffy-

utca 11. sz. alatti Jakos Edé nevű 4 éves fiát. A gyermek az átjárón haladt, a kocsi pedig nem figyelt az utra s agyorsan menő lovak a kis gyermeket elütötték. Grün Edét a közel lakó Szöllösi Béla dr. orvoshoz vitték, aki a gyermeket megvizsgálta s megállapította, hogy esonttorést a kis fiu sehol nem szenvedett, ellenben zuzódások vannak a fején, az arcán, derekán és a bal lábán. Állapota nem veszélyes. A vizsgálatot megindították.

— **Díjlövészet.** Tegnapi a polgári lövészet díjat nyertek: Furst Ödön 80 korrel 10 koronát, Tóth Ferencz 72 korrel 4 koronát, Gerőcz József legjobb mély lövéssel 4 koronát.

— **Megszűnt all-ti betegségek.** P.-Ladányban a sertésvesz, Nadudvaron a ragadós száj- és koromfajás megszűnt. Záratok feloldattak.

— **Előljárási ülés.** Az ipartestületi előjárás ülése szerdán, e hónap 6-án, délután 5 órakor lesz az ipartestület tanácstermében.

— **Rabló hetes.** Szombaton történt, hogy Krajez Istvan monarsegedet három ember rummal leltatta, aztán kivetették a Hatvan utcai temetőbe. Itt Krajez elcsúszott a rumtól. Alvás közben aztán a három jó madár lehúta az alvó ember cipőjét, elszedték tőle óraját lánczostól és 16 korona készpénzt. Az eset a rendőrség elé került, hol megindították a nyomozást. A megkárosított ember testvére, Krajez Pál tagnap Szilágyi János hetesnél meglátta a lánczost. Rendőrt hívott, aki Szilágyit bekísérte. Menetközben Szilágyi sz. órat eldobta, a lánczost pedig a cipőjébe esuszta, de mindkettőt megtalálták. Erre aztán bevallotta, hogy ő követte el a rablást két, állítólag ismeretlen emberrel és az elrablott pénzt megosztották. Az egyik bűntársat már ki is nyomozta a rendőrség Bahineczky László személyében. A két rablót átadták az ügyészségnek, a harmadik ellen pedig folyik a nyomozás.

— **A fürdőkről.** A korytniczai fürdő utolsó kimutatása szerint 173-ra emelkedett az eddig odaérkezett fürdővendégek száma. — **A tátrafüredi fürdővendégek utolsó névsorában szerepelnek Debreczenből:** Fischbein Ignác földbirtokos és neje, Berger Jenő építész és neje, özv. Harsányi Jánosné, ifj. Bányai Istvánné és Bányai Erzsébet, Weissenberg Hugó, továbbá Hajdunánásról Csohány Ferencz földbirtokos és családja. — A fürdővendégek száma: 375.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Boros Eszter ev. ref. 10 hónapos, Horváth Mihály Lajos róm. kath. 7 hónapos, Balogh Sándor ev. ref. 4 hónapos, Fikker róm. kath. 62 éves, Szemerédi Mária róm. kath. 3 hónapos, Papp Juliánna ev. ref. két hónapos, Földes Etel ev. ref. egy hónapos, Takács Róza ev. ref. 19 hónapos, Daróczy József ev. ref. 42 éves, Adám Józsefné Papp Zsuzsanna gör. kath. 21 éves.

— **A gép áldozata** lett Nagy István fiatal napszámosnak három ujjja. Egyik közeli tanyán dolgozott tegnap a szecskavágógép mellett s munkaközben a gép odakapta a Nagy kezét és három ujját a gép levágott. Behozták a kórházba, hol Katona dr. vette gondozás alá. Állapota a sok vérvesztés miatt válságos.

— **Megmart kalauz.** Tegnapi a Stern-féle kefégyár körül egy kutya meg-

Törlesztéses és egyéb kölcsönöket Hartstein Kálmán Debrecen
a legelőnyösebb feltételek mellett
eszközöl ki jelzalog kölcsön irodája Piac-utca 83. szám.

marta Gróf Lajos kivonati kalauzt. A kutyát megvizsgálják, gazdája ellen pedig megindítják a vizsgálatot.

— **Egy kitünő találmány.** A butor ipari készítményeknél, főleg azoknál, melyek hazánkba a külföldről beözönlenek, alandó baj volt az, hogy a butordarabok felső fényezett kérge (fournir) csakhamar leválik, vagy pedig magának a butortárgynak egyes részei elhajlanak, ami gyakori eset különösen, ha a készítmény nedves fából van előállítva. Ezen a bajon egy igen egyszerű, most már a külföldi államokban is szabadalmazott találmánnyal segített Killer Ede helybéli butorkereskedőnk, aki az asztaloknak oly készítményi módját találta fel, hogy azokon a furnir teljesen mellőzhető, amennyiben ezen asztalok felső része a legfinomabb parket fából van összeállítva s így az asztalok felső tábláinak elgörbülése, megvetemedése vagy bármily kis részében való elhajlása is teljesen ki van zárva. Az ily módon előállított készítmények rendkívül masszivak s azonkívül még abban is felülmúlják az eddigi asztalokat, hogy kiválóan díszesek és bármely szalonban is helyet foglalhatnak. Egy ebédlő asztal, melyet nevezett butorkereskedőnk már ily módon elkészített, piac utcazi üzletében közszemlére ki van téve s annak megtekintésére felhívjuk városunk és vidéke közönségének becses figyelmét, mert az nem csak hogy díszesebb és erősebb az eddigi gyártmányoknál, hanem versenyképesség tehát ár- és minőség tekintetében is felülmúlja az eddigieket, mivel ezeknél nem drágábbak, noha azok készítése sokkal komplicáltabb s az asztal felső táblája 244 darabból van összeállítva. Killer Ede-nek ezen szabadalmazott találmánya hivatva van méltó feltűnést kelteni a butorgyártás terén s már azért is, mert magyar találmány, érdemes a magyar közönség támogatására és pártolására.

— **Életunt fiatal ember.** Szabó Lajos 21 éves illetőségű lakos, mintegy másfél hónappal ezelőtt Szoboszlóról nyomtalanul eltűnt. Eltávozásra alkalmával magára vette ezíra fehér-piros virágu uj szűrét, uj fekete nadrágját, kabátját és kalapját s azóta nem jött vissza. A rendőrség körözést bocsátott a feltalálása érdekében.

— **Öngyilkos nevelőnő.** Szombaton reggel Becker Frida, ki Jámor Jánosnál volt nevelőnő, gazdájának ebesei birtokán az ut mentén fűbe lőtte magát. Mikor megfellelték, halott volt. Semmiféle levelet nem hagyott hátra s így végzetes tettének okaitan mindörökké rejtély marad. Az esetről délelőtt értesítették a debreczeni rendőrséget, de a szerencsétlen leány holttestét nem szállították be, mert nem volt kocsi. Ha már a mentőegyesület felállítását agyon tervezték és erre a célra egy kocsija nincs a városnak, legalább valamelyik temetkezési intézettel kötne szerződést arra, hogy ilyen esetben a hullát a közkórházba szállítsa. Akkor az a jól ismert piskos fakoporsó is eltűnnék, meg az sem állhatna elő, ami jelen esetben, hogy a rendőrség ugyan már kora délelőtt értesült az öngyilkosságról, mégis Gebauernek kellett délután 5 órakor behozatni a szerencsétlen nevelőnő holttestét. Becher Fridát egyébiránt holnap délután temetik, mert a rokonai még nem érkeztek meg.

— **Iparosok figyelmébe.** Azoknak az ipara, kik rendes műhelylyel nem bírnak s a kenyér- és kalács-ütést kizárólag a családtagok közreműködésével, minden idegen segítség nélkül igénybevétele nélkül s csupán mellékfoglalkozásként üzik, háziiparnak tekintendő. K. M. 1904 június 10-ikén 38,318. szám alatt hozott elvi határozata.

— **A Kossuth dalkör estélye.** A Kossuth-dalkör, Debreczen egyik legizmosabb dalegyesülete tegnap este adta első

nyári estélyét a nagyterdei Vigadóban. Az estélyen, melyen a dalkör egészen új dolgokat mutatott be, szép közönség volt jelen, mely nagy élvezettel halgatta az érdekes számokat.

— **Baumann az Angol Királynőben.** Estonkint zsufolásig megtelik az Angol Királynő kelles udvarkertje előkelő közönséggel, hogy Baumann és társulata jóízű bohóságában szórakozzék. A kitünő művész csak még kétszer fog fellépni, ma és holnap este, aztán elhagyja társulatával Debreczent. A két utolsó előadás műsora változatos. Baumann leghatásosabb számait adja elő. Baliczay Rózsi, a bájos, ügyes szubrett, szintén új számokat énekel.

— **Hogy dolgozik a csendőr!** Feihábrító eset történt Püspökladányban, amely élénk világot vet arra, hogy a csendőrök hogy bántanak az emberekkel. Amint ugyanis Zámodits János püspökladányi téglagyáros a belügyminiszterhez intézett feljelentésében elpanaszolja, Német Pál püspökladányi csendőrvezető múlt hó 26-án a csendőrségi laktanyában ok nélkül öklével halántékon és orrba ütötte és lábaival összerugdosta, úgy, hogy Isoó dr. törvényszéki orvos látetele szerint erős sérületeket szenvedett. Hasonlóan bánt el munkavezetőjével: **Marsovsky** Jánossal is, aki gazdájának segítségére sietett. Aztán mindkettőjüket lecsukatta sötét zárkába, ahonnan 28 óra letelte után, összelánczolva kikísértette őket olyankor, mikor a vonat nem megy, a község utcáin át a pályaudvarhoz, onnan vissza a laktanyába és a vonat elindulása előtt újból a pályaudvarra, ahonnan Debreczenbe hozta. A debreczeni kir. ügyészség a két foglyot azonnal szabadlábra helyezte. — Zámodits rögtön feljelentési tett a brutális csendőrvezető ellen a debreczeni szárnyparancsnokságnál és egyidejűleg Tisza István gróf belügyminiszterhez is.

— **Erdélyi és aradvidéki kitünő bor és mindig friss csapolású sör van Krámernek „Arany kaptá” korcsmájában.**

— **Mentze Henrik** ujdonságok áruházában igen olcsón lehet vásárolni.

— **Letzter József fényképészeti festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44., dr. Ujfalussy-haz. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratanál levő kirakatokban.**

TÁVIRATOK.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

A képviselőház ülése.

— **Banffy beszélt.** —

Budapest, július 4.

A képviselőház mai ülése nagy érdeklődés mellett nyílt meg. Híre volt, hogy ma fog beszélni **Banffy**. A padsorok sűrűn megteltek, a karzatok zsufolva vannak.

A költségvetési vitához elsőnek **Szatmári Mór** szólt fel. Tartalmas, magvas beszédben okolta meg, miért nem fogadja el a költségvetést. A nemzetiségi kérdéshez szólva, **Vlád Aurél** román nemzetiségi képviselő többször közbeszólt, ami élénk mozgalmat keltett.

Banffy Dezső báró az Ugron-párt mögött elfoglalt helyéről kelet fel ezután, hogy elmondja nagy érdeklődéssel várt beszédét.

Beszéde kezdetén **Vlád Aurél**lal polemizálva kijelenti, hogy nemzeti államot csak a szülő által képviselt nemzeti politi-

kával lehet elképzelni. Tiszteletben tartja a hazát nem magyarul beszélő polgárait, de nem találja eltűrhetőnek, hogy azok egyéni jogokat vindikáljanak maguknak.

A költségvetést **Tisza** István gróf kormányának nem szavazza meg. — Elismeri, hogy ezzel ellentétbe jön önmagával, illetve azzal a politikával, amelyet ő is folytatott a kormány élén. De nem viseltethetik bizalommal a jelenlegi kormány iránt, mert nem az egységes magyar állam kiépítésének eszméje irányítja politikáját. Most is lát német feliratokat a közös hadsereg kaszárnyáin Budapesten. Az nem elég, hogy a magyar feliratot német helyen a német mellé helyezik. Vajon Bécsben is odateszik-e a német mellé a magyar feliratot? (Zajos éljenzés és taps az összes ellenzéken.) A nemzeti követeléseket ki kell vinni, de a vívmányok kioroszoklására nincs szükség. Az urakodóval együtt kell megteremtteni.

A galaczi ügyre áttérve, elítéli a miniszterelnök kijelentését, hogy a magyar-osztrák diplomácia hivatalos nyelve a német. Ez a múltban így volt, így találta a magyar kormányok, így találta ő is és eltűrték, ami, **bevallja, az ő részéről is hiba volt.** De ezt a szokást állandósítani, törvényerőre emelni nem szabad. **Tisza** kijelentése sérelem a nemzeti állam szempontjából. (Taps és éljenzés az ellenzék minden oldalán.) Nem tűrhető, hogy a magyar-osztrák diplomácia hivatalos nyelvül a német nyelv deklaráltassék!

A **Héderváry**—**Polonyi** összeütközést hozta ezután szóba. **Polonyi** és **Héderváry** kijelentései közt körülbelül a közép felet meg a valós gnak. **Khuen-Héderváry** grófa szóló rendelkezésére bocsátotta állását, de ő nem fogadta el a lemondást és mindvégig fentartotta a jó viszonyt a horvát bánnal, habár nem találta mindenben helyesnek kormányzását és nem volt a viszonyokkal megelégedve. A horvátok a horvát királyt éltették, holott számukra is csak a magyar király létezik. A horvátországi állapotokért a magyar kormányokat vádolja, saját magát sem véve ki, mert a horvát kérdést mindig csak mint félig idegent vették figyelembe. A horvát nyelvű utlevelet nem tartja helyesnek, a magyar államnak határai vannak, azokon belül a magyar nyelv az állam nyelve. **Héderváry** nyugdíjaztatására szóló nem tett előterjesztést a királynak. — Nem örült, hogy **Héderváry** állott a magyar kormány élére, annak se örül, hogy ő tolt be a király szemébe körüli tárczát, mert **Héderváry** husz évi horvát kormányzása nem volt jó iskola, hogy képviselhesse az egységes államot.

Délutáni 2 órakor **Bánffy** még folytatja beszédét az ellenzék rendkívüli tetszése éljenzése és tapsai közt.

Császká haldoklik.

Budapest, július 4. **Császká György**, kalocsai érsek, nagy beteg. Az orvosok katasztrófától tartanak.

Vasutasok pöre.

Budapest, július 4. A budapesti kir. büntetőtörvényszék ma kezdte meg főtárgyalását **Oláh András** elnöklete alatt 15 vasuti alkalmazott ellen, akik április 19-én a rákosi rendezőpályaudvaron a zavargások előidézésével vannak vádolva. A vádtanács vonatok megállításáért és megrongálásáért és a hivatali kötelesség megszegéséért, hivatalos hatalommal való visszaélés és erőszak címén helyezte őket vád alá. A vádlottak az elnök kérdésére azzal válaszoltak, hogy nem bűnösök.

Budapesti árutőzsde.

A „Debreczen“ távirati tudósítása.

— Déli zárlat. —

— július 4.

Készáru: —

Buza áprilisra	-----
Buza októberre	-----
Rozs áprilisra	6 60—6 61
Rozs októberre	-----
Tengeri júliusra	5 23—5 24
Tengeri augusztusra	5 35—5 36
Tengeri 1905 majusra	5 63—5 64
Zab októberre	6 17—6 19
Repece augusztusra	-----

SZÍNHÁZ.**L. Rózsa Lili vendéjátéka.**

A debreczeni színház kedveit szubrett primadonnája most Aradon vendégszerepel. Felépéséről egyik előkelő aradi lap a következőket írja:

Ugy tetszik nekem, mintha Rózsa Lili még könnyedebb és grációzusabb temperamentum volna, mint Aranyvirág. — Mintha az ő lelkében nem merülne oly mélységre az indulatok, mint ennek a tüzes és daczos nápolyi leánynak, akinek a szívében az olasz ég forró színei olvadnak össze káprázatos álmokképpé. — Talán ép azért áll közelebb hozzánk a Rózsi Lili művészete, melyben felolvad a szenvedély, mert a mi érzésünk szerint igazabb.

Ez a fiatal asszony a legelső magyar szubrettek egyike. Tulajdonképen azon kellett volna kezdenem mai diadalának méltatását, hogy üdvözöljem őt azon a színpadon, melyen nagyra nőtt, ámbar e kedves kötelesség gyakorlásában meg is előzött, felül is mult a közönség, mely színültig megtöltötte a nyári színikört.

Rózsa Lili eljátszotta ma este „Aranyvirág“-ot. A bevezető sorokkal akartam indokolni az állításomat, hogy valódi művészi alakítást produkált. Tehát nemcsak énekelt és tánczolt, pedig ehhez is úgy ért, mint nagy n kevesen, hanem szíve, lelke szerint beszélt, drámailag is mélyen fogta fel szerepét, a kedélyekre is hatott.

Rózsa Lili teljesen a régi, kedves jelenség, művészete azonban határozottan finomabb. A legelőkelőbb színpadi eszközökkel dolgozik, semmi fölösleges allűr, semmi hatásadás, szóval komoly, megállapodott tehetség. Ennek a haladásnak szívből örülünk, örült a közönség is, mely minden énekszámát, minden tánczát megisméltette s egész estén át nem fogyott ki a tapsokból, ovációkból.

Amint megirtuk előre, nagyon bensős és meleg volt a viszontlátás; a folytatás, azt hisszük, méltó lesz a kezdethez. x.

A Csizmadia-szövetkezet.

Jubileumi ünnepség.

— július 4.

A csizmadia termelő- és árucarnok szakcsoportja folyó hó 2-án este kedélyes nyári mulatságot rendezett a szövetkezeti telepen. A „Margit“-fürdő telkén elterülő díszes és tagas szövetkezeti helyiségek és az udvaron felállított zöld galyakkal és nemzeti színű szalagokkal izlésesen felszított sátor kedves szórakozási helyül

szolgált derék csizmadia iparosainknak.

Jellemző volt ezen mulatságnál, hogy míg a nagyuri közönség mulatságait gszvilágítás mellett tartja, addig a csizmadia munkájukat villanyvilágítás mellett végzik és mulatságaikat is az ő tulajdonukat képező villanygép világítása mellett tartják. A feldisított sátor igazi tündéri hely volt, mely már 9 órakor megtelt a szövetkezet tagjaival, családjaikkal és a vendégekkel. Az öröm, a vig kedély jellemezte ezt a mulatságot, amely mulatság rendezésének alapját az a körülmény képezte, hogy a szövetkezet rövid 8 havi feanállási ideje alatt a 10,000-ik pár csizmát készítette el. Ezen jubileumi ünnepségen rokonszenvűknek adtak kifejezést a szövetkezeti tagok a szövetkezet igazgatója Tóth Kálmán ipartestületi elnök iránt.

Elismerése volt ez Tóth Kálmán sik r-dus munkájának, aki a szövetkezet létesítése által tisztességes megélhetéshez juttatta a szövetkezet tagjait, aki a szövetkezet által termelt ipari cikkek bel- és külföldi értékesítésével és forgalomba hozásával hírnevet szerzett a debreczeni csizmadiaiparosoknak.

A szövetkezet derék igazgatója a vendégek felkérése folytán bemutatta a szövetkezet összes helyiségeit, amelynek minden részébe a villanyvilágítás van bevezetve. Érdekes, hogy ezen telepen minden munkát csizmadia végez, még a villanygép kezelő is csizmadia iparos, akit mellesleg mondva Gyönyörű Gábornak hívnak. A dolgozó, raktár és irodai helyiségek a legmodernebbül vannak építve, a legnagyobb kényelemmel vannak berendezve. A raktár helyiségben több mint 20,000 korona értékű bőr, szeg, csizma, szerszám, szes- és minden a csizma előállításához szükséges anyag van felhalmozva és érdekes, hogy a 150 tagból álló szövetkezet bőr szükségleteit a hazai bőrgyárosok nem képesek kielégíteni és a szövetkezet a bőryananyag jó részét hazai timároktól szerzi be.

A vendégeket a szövetkezet nagyon meglepte és több ízben nem győztek meglepetésüknek kifejezést adni és nem ok nélkül, mert ezen szövetkezet modern berendezéseivel, nagyszabású termelésével és tökéletes munkájával méltán rá szolgált a dicséretre és bátran büszkék lehetünk ezen szövetkezetre, amelyhez hasonló hazánkban nincs és amely e téren uttörő.

A csizmadia mulatsága különben házias volt, maguk szereztek be az italt, fogyasztott mindenki annyi bort és sört, amennyi csak jól esett és nem is vége a volt mulatságnak reggeli 8 óráig. Egy sajnálatos körülményt azonban nem tudunk figyelmen kívül hagyni, nevezetesen azt, hogy ezen szövetkezet iránt sem a komoly munka közben, sem a fehér asztal melletti mulatságnál az érdekelte ipari körök egyáltalán nem érdeklődnek. A város tekintélyes és számot tevő polgárai közül többeket láttunk ott. Ez nem jól van így, ezen szövetkezet nagyobb figyelmet érdemelne, no de a csizmadiaikat ezen körülmény nem zavarta a mulatságban, akik ezen jubileumi ünnepélyekre igazán büszkék lehetnek.

A vármegyei tisztviselők fizetése.**A miniszter körrendelete.**

— Saját tudósítónktól. —

— július 4.

A miniszterelnök, mint belügyminiszter a vármegyéhez intézett leiratában foglalkozik azokkal a viszonyokkal, melyek a vármegyei alkalmazottak fizetésére vonatkozó törvénycikk életbeléptetésével bekövetkeznek.

A körrendelet első, általános része az irányelveket sorolja fel. Elmondja, hogy a

törvény a szabályozás körében csak azokat az illetményeket vonta be, melyekre nézve lehetséges az egységes megállapítás: a fizetés és a lakáspénz. Az uti, az irodai, a ruhaátalány s a többi illetmény, melynek megállapítása csak a különböző helyi viszonyoknak, az igazgatott terület nagyságának, a lakosság számának, a távolsági és közlekedési viszonyoknak, a községek számának, az élelmezési és ellátási áraknak figyelembevételével történhetik, érintetlen maradt és ezután is e vármegyék állapítják meg az évi budget megállapítása alkalmával. Az általános rendelkezés hangsúlyozza azután, hogy így az összes vármegyei alkalmazottaknak a törvényben megállapított fizetését és lakbérét az állampénztár fedezi kizárólagosan s így az erre a célra nyújtott vármegyei hozzájárulásokat a vármegyék rendelkezésére visszabocsátják.

A részletes utasítás elmondja, hogy a vármegyei tisztviselők — a gyakornokok kivételével — fizetés és lakáspénz tekintetében a törvény kiegészítő részét alkotó kimutatás értelmében az állami tisztviselőkre nézve megállapított VI—XI fizetési osztályokba soroztatnak s ugyanazon illetményekben részesülnek, melyek az állami tisztviselők megfelelő fizetési osztályaira nézve megvannak állapítva. Ezután a lakáspénzről, a gyakornokok, a szolgáltatásmentes fizetéséről és előléptetéséről intézkedik.

A részletes kimutatás egyik legfontosabb intézkedése az, hogy a vármegyei tisztviselőknél a fizetési osztályokba s fokozatokba való beosztásánál nemcsak ugyanabban az állásában, hanem ugyanazon fizetési osztályba sorozott különböző állásokban bármely vármegyei eltöltött szolgálati ideje is beszámítandó.

Ujtások a táviratozás terén.

— július 4.

A mai naptól kezdve a táviratoknál új rend lépett életke, amely a közönségre határozottan kedvező. Ezt a változást a következőkben ismertetjük. Az európai rendszerű forgalomban az alapdíj megszűnt s a díjakat tisztán a szavak száma után kell fizetni. A legkisebb díj azonban egy koronánál kevesebb nem lehet.

A belföldi forgalomban a 60 filléres legkisebb díj megmarad. Görögországba, Máltába, Montenegróba és Romániába, valamint Egyiptomba és Amerikába olcsóbban lehet táviratozni. Ha valaki értesítést kíván arról, hogy táviratát kézbesítették, máttól kezdve tíz szó helyett csak öt szó díjat kell megfizetnie.

Igen előnyös intézkedés az is, hogy máttól kezdve azt is meg lehet kívánni, hogy a táviratot csak nappal kézbesítsék; éjjel hát nem riasztják fel sokszor ok nélkül is a halandókat. A vételjelentés díját, ha a távirat nem kézbesíthető, visszaadják. A válaszóért fizetett díjat is visszafizetik, ha a válaszóadást nem teljesítik.

Még fontosabb az, hogy máttól fogva a válaszóért fizetendő szószám nincs korlátozva, mint eddig, amikor csak harmincz szóért lehetett a választ előre megfizetni. Azt azonban, hogy hány szóért fizették meg a választ, a táviratban jelezni kell. Igen előnyös az az intézkedés is, amely díjtérítésre vonatkozik. Ha a távirat a címzetthez elferditve érkezik, ha abból egy korona értékű szavakat kihagynak, a díjat megtérítik. Ezt teszik az esetben is, ha a

távirat 12 óra alatt meg nem érkezik. Sürgős táviratnak 6 óra alatt muszáj kézhez jutni.

A telefonon leadó táviratokért, ha a kézbesítés módját a földadó köti ki, tíz fillért kell fizetni. A kézbesítés új módjaként lép életbe az az eljárás, hogy abban az esetben, ha a címzett nincs otthon és ha levélszekrénye van, a táviratot abba dobják. Ha a címzett nincs otthon s olyan sincs, aki az átvételre jogosítva van, akkor a kézbesítő értesítést hagy hátra.

Nem érdekelte meg tudni azt sem, hogy a táviratok visszavonása esetén a feladó a már fizetett díjat 25 fillér levonásával visszakapja. Az elküldött táviratok megsemmisítését is lehet kérni.

Elfogott pénzhamisító banda.

— Letartóztatás a pályaudvaron. —

— Saját tudósítónktól. —

július 4.

Veszedelemes bünszövetkezetet tett ártalmatlanná a múlt héten az aradi rendőrség. Egy pénzhamisító banda tagjai kerültek hurokra éppen abban a percben, amikor tovább akartak utazni, hogy a bűnös üzemeiknek a vidéken szerezzenek áldozatokat és a szomszédos helységekből jó piacot teremtsenek elé ügyesen készített hamisítványaiknak.

Gajda Gábor detektív, miközben ügyeletes szolgálatot teljesített a pályaudvaron, három gyanús alakot pillantott meg, akik szorosan egymáshoz bujva, titkos beszélgetést folytattak. Hozzájuk lépett és egyenként igazolásra szólította fel őket. Az egyik Styir János gyulai földmivesnek nevezte magát; vállán nehéz táská csüngött alá, ami csak növelte a titkos rendőr gyanúját. Mivel semmiféle írást sem tudott fölmutatni igazolásként, Gajda Gábor az állomás őrszobájába kísérte, elvette tőle a táskáját és fölnyitotta.

A pénzhamisításhoz szükséges anyagok: spialter, nyers ólom és egy darab oldott öntvény tették olyan súlyossá. Mikor a detektív megkérdezte tőle, hogy honnan szerezte azokat, azt válaszolta, hogy nem is tudta, mi volt a táskában, a csomag nem is az övé, hanem a társa bizta reá, aki odakünn van a perronon. Mire kimentek a pályaudvarra, akkor már csak az egyik címzete volt látható. Ez Dehelán Vazuinak mondta magát s elbeszélte, hogy Hosszúszón született, most Lippán lakik, ahol sertéskereskedést folytat; igazolni azonban ő sem tudta magát. Őt is bevitték az őrszobába, ahol a rendőrfőmester ágya végében egy fehér papírba göngyölt tárgyon akadt meg a detektív szeme. A pénzgyártó gépet takarta a papír, Styir János rejtette oda előbbi kihallgatása alkalmával. Mivel kétségtelennek látszott, hogy az elfogott emberek pénzhamisítással foglalkoznak, Gajda Gábor detektív a városházára kísérte őket. Harmadik társuk Bustyik György mezőadi (biharmegyei) születésű, gyulai lakos, mialatt a banda két tagját kihallgatta a detektív elutazott Aradról.

Greén Nándor tb. főkapitány kihallgatta őket. Mind a ketten konokul tagadtak, de mivel a lefoglalt bűnjelek ellenük bizonyítottak, a bünyügyi osztály vezetője előzetes letartóztatásba helyezte őket. Greén tb. főkapitány sejtette, hogy Bustyik György hazautazott, ennél fogva táviratban kereste meg a gyulai rendőrséget, hogy tartóztassa le a pénzhamisítót. Délután érkezett meg Gyuláról a válasz, hogy Bustyik Györgyöt elfogták; azonkívül a banda másik két tagjáról is kapott fölvilágosítást az aradi rendőrség. E szerint Styir János bünyügyi vizsgálat alatt áll, Dehelán Vazu ellen különböző csalások miatt folyt bünyügyi eljárás, sőt a lippai járásbíró előtt pénzhamisítás gyanúja forog fönn ellene. Bustyik György fényképe pedig Greén Nándor tb. főkapitány gyűjteményében is szerepel.

REGÉNY CSARNOK.

Az elintézetlen ügy.

Írta: Sas Ede.

(Folytatás)

VIII.

Mint a pusztai földjéből hirtelen előtört forrás: úgy áradt elő az asszony lelkéből az ujjongó diadalézés. Szeretett volna hangosan felkacagni: akadt hát valaki, aki vérevel mosta le a szégyent, amely őt érte! Mert abban bizonyos volt, hogy a főhadnagy miatta vivott párbajt s miatta sebesült meg veszedelmesen. S szívét nyomban összeszorította a gyötrelmek, az aggodalom: hátha életével fizeti meg a hősiességét? Ostromolta a bányamérnököt, mondjon el mindent! A sietségől fuladozó asszonyosság el is beszélt, amit Feldeck kapitánytól hallott. Alig, hogy ők a mulatságból távoztak, Révész odalépett a főhadnaghoz és a legsértőbb szavakkal támadta meg. Senki se tudta, miért? Sőt még egy pohár bort is az arcába öntött. A legszigorubb feltételek mellett állították őket egymással szembe. Három golyóváltás eredménytelen maradt, úgy reszkett a kezük az izgatottságtól. Akkor nehéz huszárkardokkal folytatták a viadalt. Szurás rem volt kizárva.

És a főhadnagy szörnyű vágást kapott a fejére. Véresen bukott a liget pázsitjára, melyet az éjszaka a könnyű béli cipellők tapostak...

Az asszony egész nap idegpattanó izgatottsággal leste a sebesült ágya mellől érkező híreket. A főhadnagy állapota fölöttégg aggasztó volt. Feldeck Rajmund sürgősen táviratozott a regiment székhelyére az ezredorvosért s táviratozott a főhadnagy testvérbátyjának is Rólába, hogy siessen a sebesülthöz. Hogy reszkett a posta mesternő keze, mikor ezeket a táviratokat lekopogtatta! Mikor leereszkedett az est: nem birt indulni tovább uralkodni. Vállára dobott egy fekete kendőt és végigsuhant az égbeborult bányaváros alacsony kunyhósorai között. A kacskaringós utcák néptelenek voltak, az alvilág robotosai már az álom karjaiban élvezték azt az éjszakát, mely nekik több boldogságot ad, mint a nappalok éjszakája. A főhadnagy lakásából sápadt világosság derengett az utcára. Az asszony sokáig, szétpattanásig dobogó szívvel habozott a küszöbön. Egyszerre észrevette, hogy a főhadnagy legénye kijön a házból és az udvaron a kut felé tart. Talán hogy vizet vigyen a lázban vergődő betegnek, akit nem ápol más, csak ez a paraszt suhanecz?...

S egyszerre benyitott a szobácskába. A sebesült azt hihette: lázálmodat lát, amikor belépett hozzá a fekete kendős, hófehér arcú asszony és azt mondta neki:

— Eljöttem, hogy megköszönjem, amiért fegyvert fogott a becsületelem védelmére. És eljöttem, hogy ápoljam a sebet...

Lakatos Imre szépen beíratta s szerencsésen elhelyezte a fiacskáját az iskolai évre egy jóra való családnál. Még az előléptetése dolgának akart utána járni a posta-igazgatóságnál és csak azután szándékozott hazatérni, amikor váratlanul levelet kapott. Valami névtelen jóakarója írta meg neki a bányavároska életének nagy eseményét. A főhadnagy megsebesülését, ami azonban most már nem aggasztó, mert hiszen a tisztnek olyan ápolója akadt, hogy jobbat nem is kívánhat magának. Már föl is lábadt, de a jószágos szamaritánus asszony még most is ápolja. Nem tudhatjuk, ki küldte a névtelen levelet, de talán nem alaptalanul gyanakszunk a bányamérnökökre, aki nyilván irigyelte a barátnéja e hódítását...

A férfit úgy megriasztotta ez a levél, mint aki éjnek idején utazik és egyszerre rettenetes rázkódás, recsegés-ropogás veri föl a meglódult vasuti kocsiiban. Szerencsétlenség történt: az ő csontjait is összezúzta

a rémes katasztrófa. S mint aki az összezúzott kocsi alól kívánszorog és szétnéz a szerencsétlenség színhelyén, úgy ő is csak romokat látott maga körül; boldogsága, egész élete megsemmisült romjait. Kábultan sietett haza és késő este ért a kis postaházba, ahol éveken át oly szomorúan, de mégis csendben nyugalomban éledgett. Bezörgött és csak a meglepett cselédet találta otthon...

— Hol a feleségem? — riadt a leánya.

A parasztleány zavarában nem tudott mit hebegni. Ha valami városi cseléd, lehet, hogy hasonló esetekben már van egy kis gyakorlata és azt mondja, hogy asszonyát a beteg barátnőjéhez hívták. De a parasztleányzórt asszonya még nem tudta kitüntetni...

A férj észrevette a rettenetes kómikumot, ami helyzetében van, mikor a cselédnek keresi a feleségét, a becsületét, mint valami elveszett portékát. Aludni kergette a leányt s maga egyedül járt fel és alá a lakásában, de nem volt maradása ott, ahol minden a feleségére emlékeztette, a feleségére, aki most is bizonyosan a tisztnél, a szeretőjénél van. Egy pár sort vetett papírra, de újra eltépte és elsörte foszlányait a padlón. Mi szüksége van neki az ő bucsuszavaira.

(Vége következik.)

1 liter
Borhegyi borviz

8 krajczár,

mely kitünő, üdítő egészséges ital, kapható

Máyer Jenőnél

előbb

Geréby Fülöp utódai Debreczen.

Üveg betét 4 krajczár.

Csak e hó 25-éig!!

Szönyegraktárunk áthelyezése miatt az összes ott lévő árukat leszállítottuk

Különös olcsó alkalmivétel képen

ajánlunk:

Több száz drb. szönyegmaradékot

féláron.

Visszamaradt függönyöket

féláron.

Butorszövet maradékokat

féláron.

Egyes ágy- és asztalterítőket

féláron.

Egyes flanel takarókat

féláron.

Bosznay J. és Társa

szönyegháza, Kossuth-utca 11.

Csak e hó 25-éig!!

SZLIACS-

Szélfürdő felső Magyarországon.

Az egyedül ismert szénsavdús vas-forrás. Legjobb vasat tartalmazó ivóforrás felhasználatra.

Szezon: május 15-től szept. 30-ig.

Felülmulthatatlan vérszegénység, sápkór, női bajok, náthgerinc és idegbajok, bénulás ellen, átzeledett betegség és erős munkásság után. Fürdőorvosok: Rhorer Aladár hiv. fürdőorvos dr. Stern J. Utazás Bécsből 9 óra, északról Odertbergen át onnan 5 óra, délről Budapesten át innen szintén 5 óra. Szliácsról falragaszok minden nagyobb vasuti állomáson vannak kifüggesztve. Kimerítő fölvilágosítás és prospektus utazás, lakás, árkedvezményről az első és utószezonban stb. ad a fürdőigazgatóság Szliács, Zólyom megye.

A ki

olcsón, jól, praktikusán és modernül

építkezni akar

forduljon

BORSODY I. S. építész

irodájához Debreczenben Hunyadi-u. 21.

Tempomok, városi lakóházak, kastélyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági épületek stb. tervezését vagy elkészítését, nedves lakások, szárazza, ételét, betonozást vagy bármily építkezéshez tartozó munkát elvállal.

Építkezésekre törlesztéses kölcsönt előnyöse eszközöl ki. — Biztos sikerrel előkészít a köves, szőlőragó és acsmesteri vizsgára. — Építő mesteroknak olcsón készít tervrajzokat, költségvetést.

Mindennemű gyógy és ásványvizek

a legfrissebb töltésben kaphatók:

Fritsch Károly

fűszerár-üzletében,

Főter, a „Bika“-szállodával szemben.

Apró hirdetések.

Díja 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szó 4 kr. 8 fillér.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabad. hattyú gyógyszer-tá-álal. Majna Frankfurt.

ÜGYVÉDI irodába ajánlkozik egy már e szakban gyakorlat felett rendelkező, jó írásu felső leányiskolát végzett fiatal leány. Czim a kiadóban.

Javaslatok: a legzöszervek és emésztőszervek mindennemű kanyrhos megbetegedési szívizom betegségek és abból eredő asma ikus bajok, valamint vérszegénység stb.

Gleichenberg gyógyhely.

Saison Május 1-től szeptember végéig.

Alkalikus-muria ikus források: Constantin és Emma-forrás; alkalimuria ikus szénsav: János-forrás; tiszta szénsav: Klausen-forrás, savó, sterilizált tej, (száraz táplálás), kefir, forrás-só belelegzés, fenyőtűzőz belelegzés, mindkettő külön kabinokban; légzési készülék, pneumatikus kamarak, edes ásványvíz, pezsgő meleg fürdők és természetes szénsava fürdők szívizom betegségeknek, fejfájás, szélgyógyintézet, telepkúra. Lány, langyos, meleg, formentes, szélesenedő meleg erdős források.

Felvilágosítást és prospektust ingyen. — Lakás és kocsik-megrendelések az igazgató-szolgálat Gleichenberg.

Félix gyógyfürdő.

Nagyváradtól délre 7 kilométer távolságban. 140 méterre a tenger színe fölött, nagykiterjedésű tölgy erdőségtől borított hegyekkel környezett esendes völgyben, a nagyvárad-beiényesi vasut és országút mentén fekszik. Hétfő (7) szálodájában 165 szoba van, minden igényeket kielégítő módon a folyó évből teljesen újonnan berendezve, nyolcz tükör és tiz kádfürdővel felszerelt fürdőházai úgy a szálodákkal, mint a gyógy- és étteremmel csokott és télen fűtött folyosókkal vannak összekötve. — 49 C. fokú hévforrásának vízbősége páratlanul áll Európában, napi mennyisége 17 millió liter. Természetes iszap, vásártelki moor, szénsavas, sós, jódos, szikós a bármely másnemű kombinált fürdő rendelkezésre áll. A kénsavas sókban gádag és kéhidrogént is tartalmazó hévíz különösen javalt fürdő alakjában: Csuzos és köszvényez bántalmaiknál, izületi gyuladásoknál, csonttörések és fúzamodások után, idegzsábáknál (pl. shyas) némely borbajodnál, görvély és angolkórnaál, idült fekélyeknél és sebesülések után maradt tapadó hegeknel, női betegségeknel, idült méh és petefészek gyuladások, méhhuut me-dence, beliszejtövetbeli és izzadmányoknál, idült ve elobná: (Brigt kor) stb. Ivógyógyászati alakjában pedig: idült gyomor-bántalmaknál, masacs székrekedésnél, vesekőeknél, a máj és epehólvag betegségeknel (sárgaság epekővek) és cukorbetegségnél. A fürdő orvosa dr. Matolay Károly operatív, nőgyógyász, volt kórházi igazgató főorvos, ki május—szeptemberig a fürdőtelepen, télen pedig Nagyváradon lakik a telefon hívásra télen is bármikor megjelenik a fürdőtelepen. Nyáron naponta 16, télen 4 vonat közlekedik Forgalom: 6500 fürdővendég 30 ezer kiránduló. A fürdő tulajdonosa a jászovári premontrei rend és a fürdő bér-ölője Komzsk Alajos nyakköltéssel a folyó évből mindent újjáalakítottak s mindent újonnan a legelegánsabban rendezték be.

Téli kúra penzionnal.

Az általam leggondosabban összeállított s tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszer-táramban.

Ara egy kis üvegnek 45 kr., egy nagy üvegnek 90 krajczár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel adatik.

TÓTH BÉLA

gyógytára és illatezerraktára Debreczenben (Tisza palota)

Debreczen, nyomtatott a város könyvnyomdájában. 1904.

